

Brancheorganisatie voor duurzaam werk **Webinar Kwetsbare groepen en inzetbaarheid**

24 juni 2020, 16.00 - 17.15 uur **DOCUMENTATIE TER INTRODUCTIE**

Sommige mensen hebben een grotere kans om ernstig ziek te worden of te overlijden door het nieuwe coronavirus. Het RIVM definieert deze risicogroepen op haar website, en had daarbij de tekst: "Je werkt thuis. Als dat niet mogelijk is, overleg dan met je bedrijfsarts."

Er is sinds vrijdagmiddag 12 juni een nieuw advies: "In het begin van de corona-uitbraak kregen mensen uit risicogroepen het advies om zoveel mogelijk thuis te blijven en geen bezoek te ontvangen. Nu het virus beter onder controle is, is dat niet meer nodig." Aanvullend advies is om 'oncontroleerbare' situaties te vermijden, d.i. waar 1,5 meter afstand houden niet mogelijk is en waar ook niet gecontroleerd wordt of mensen klachten hebben.

Hoe zorg je als arboprofessional voor balans tussen gezondheid, arbeid, sociale cohesie, binding met het werk en percepties op de werkvloer voor medewerkers die behoren tot een risicogroep?

Met medewerking van prof. Lex Burdorf (EUR) en Khalid Azougagh (FNV). Moderator is Corina Blokland. Ton van Oostrum verzorgde mede programma-inhoud en stelde deze reader ter introductie samen.

Wat zijn de risicogroepen bij het nieuwe coronavirus?

- Mensen die ouder zijn dan 70 jaar

- **Volwassenen (ouder dan 18 jaar) met onderliggende ziekten**

Volwassenen met bepaalde onderliggende aandoeningen hebben ook een groter risico op een ernstig beloop van COVID-19. Het gaat om (één van) de volgende aandoeningen:

- Mensen met chronische luchtweg- of longproblemen die onder behandeling van een longarts zijn.
- Chronische hartpatiënten die daardoor in aanmerking komen voor een grieprik.
- Mensen met suikerziekte die slecht ingesteld zijn en/of met complicaties.
- Mensen met een nierziekte die moeten dialyseren of wachten op een niertransplantatie.
- Mensen met een verminderde weerstand tegen infecties doordat zij medicijnen gebruiken voor een auto-immuunziekte en mensen die een orgaan of stamceltransplantatie hebben ondergaan. Mensen die geen milt hebben of een milt die niet functioneert en mensen die een bloedziekte hebben. Mensen met een verminderde weerstand doordat ze weerstand verlagende medicijnen nemen. Kankerpatiënten tijdens of binnen 3 maanden na chemotherapie en/of bestraling. Mensen met ernstige afweerstoornissen waarvoor zij behandeling nodig hebben van een arts.
- Mensen met een hiv humaan immunodeficientievirus -infectie die (nog) niet onder behandeling zijn van een arts of met een hivinfectie met een CD4 cluster of differentiation 4 cluster of differentiation 4 getal onder <200/mm².
- Mensen met ernstige leverziekte.
- Mensen met zeer ernstig overgewicht.

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/risicogroepen>

<https://lci.rivm.nl/kwetsbare-medewerkers>

RIVM- Handreiking Veilige heropening bedrijven en instellingen

“Voor medewerkers en bezoekers die behoren tot de risicogroep geldt:

- Een medewerker die tot één van de risicogroepen behoort, maakt zelf een afweging of het werken medisch verantwoord is voor de eigen gezondheid. In overleg met de bedrijfsarts maak je de afweging of en welke werkzaamheden je kan uitvoeren en de werknemer moet de mogelijkheid krijgen werk nog niet te hervatten/andere werkzaamheden op te pakken.
- Bezoekers die tot een risicogroep behoren, wegen zelf af of zij een dergelijke voorziening kunnen en willen bezoeken.
- De branche maakt voor risicogroepen, eventueel met een bedrijfsarts en/of arbeidshygiënst, beleid zodat de voorziening voor de medewerkers én bezoekers die in een risicogroep zitten zo veilig mogelijk is.”

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/werk/handreiking-veilige-heropening-bedrijven-en-instellingen>

Protocollen van branches e.d.

“De website mijncoronaprotocol.nl verzamelt protocollen en is een initiatief van VNO-NCW en MKB-Nederland, in samenwerking met de Rijksoverheid. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van de protocollen ligt bij de branche.”

“Let op, een protocol is geen wetgeving, maar

een uitwerking van de RIVM-adviezen die op de werkvloer wordt toegepast.”

<https://www.mijncoronaprotocol.nl/>

De indruk is dat nog maar weinig protocollen een concrete uitwerking bevatten wat betreft medewerkers met een voor COVID-19 kwetsbare gezondheid. Enkele voorbeelden:

- Agrarische sector: “Als een medewerker uit een risicogroep twijfelt of hij zijn werk veilig kan doen, moet hij een bedrijfsarts kunnen raadplegen”

https://www.stigas.nl/sites/stigas.nl/files/2020-06/coronachecklist_rie.pdf

- Afvalsector, rioolreiniging bij particulieren thuis: “De werkgever dient voorafgaand aan de werkzaamheden een aantal zaken te checken bij / te verzoeken aan de klant: Of zij er bezwaar tegen hebben dat de werkzaamheden worden verricht. Of zij of huisgenoten gezondheidsklachten hebben in relatie tot het coronavirus. Of zij of huisgenoten tot de groep kwetsbare personen behoren in verband met ongewilde besmetting door de medewerk(st)ers. In dat laatste geval moeten medewerkers onder meer: PBM's gebruiken: Wegwerphandschoenen Wegwerpoverall Wegwerpsloffen Veiligheidsbril – wegwerp of bij hergebruik naderhand desinfecteren.

<https://www.mijncoronaprotocol.nl/protocol/afvalsector/>

- De Bouw en Techniek maakten een van de eerste protocollen. Het document d.d. 27 maart bevatte: “Bij twijfel of een medewerker behoort tot de hoog-risicogroep kan de bedrijfsarts/ Arbodienst worden gevraagd om advies.” Inmiddels heeft de Helpdesk Corona een uitwerking, zoals bij de veel gestelde vragen: “Een werknemer van ons bedrijf behoort tot een risicogroep of is extra kwetsbaar. Kan hij werken? Ja, vaak is dit wel mogelijk. Voor zo'n werknemer is het vanzelfsprekend extra belangrijk om de richtlijnen en voorzorgsmaatregelen van het RIVM en de Rijksoverheid goed op te volgen. Dat betekent onder andere ook: geen werk op locaties met coronapatiënten, alléén reizen naar het werk en in het werk minstens 1,5 meter afstand houden. Aanvullend kan het nodig zijn om bepaalde werkzaamheden anders in te delen of uit te stellen.”

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/03/27/protocol-samen-veilig-doorwerken>

<https://www.helpdeskcorona-bt.nl/faq/>

- Centraal niveau. “Sociale partners hebben samen binnen de SER een handreiking opgesteld voor bedrijven en werknemers om verspreiding van het coronavirus in bedrijven tegen te gaan. Werkgeversorganisaties en vakcentrales zien dit als een goede manier om bedrijven coronaproef te maken.” Het document van 45 pagina's bevat drie regels over kwetsbare medewerkers: “Leg in overleg met de bedrijfsarts vast hoe in de organisatie wordt omgegaan met werknemers met een kwetsbare gezondheid, zoals werknemers met chronische aandoeningen (bv. long- en hartproblemen, diabetes) en werknemers die een kankerbehandeling ondergaan (hebben).”

<https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/overige-publicaties/2020/handreiking-covid-19.pdf>

Mogelijkheden thuiswerk, werk op 1,5 meter afstand

De Vries van het CBS toonde aan dat thuiswerken voor de lagere beroepsniveaus vaak geen mogelijkheid is. Op beroepsniveau 4, het hoogste, kan ruim 70% thuis werken. Bij beroepsniveaus 1 en 2 geldt dat voor 4 resp. 16%. Ruim 50% van de werknemers werkt op niveau 1 of 2. Sectoren verschillen sterk in mogelijkheden voor thuiswerk.

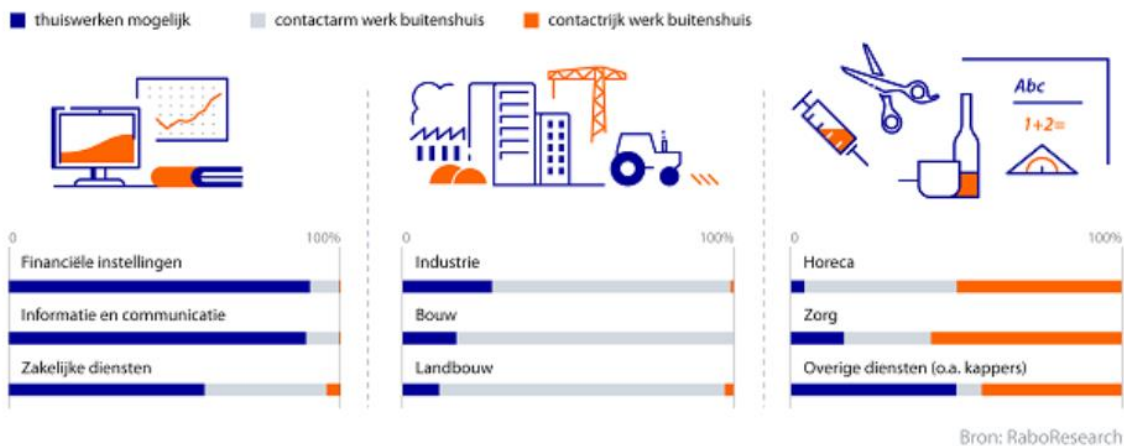
<https://esb.nu/kort/20059810/thuiswerken-amper-mogelijk-bij-lagere-beroepsniveaus>

Een database van het VS-Occupational Information Network deed economen van de Rabobank concluderen: bijna negen tiende van de economische activiteit in Nederland is te realiseren met ten minste anderhalve meter afstand tot anderen, waarvan bijna de helft geheel thuis. Wezenlijk knelpunt volgens hen is de tien procent waar werk op 1,5 meter niet mogelijk is: vooral de horeca, zorg en overige dienstverlening zoals de kappersbranche."

<https://economie.rabobank.com/publicaties/2020/april/de-anderhalvemeter-economie-van-nederland-gemeten/>

De Nederlandse anderhalvemeter-economie

89 procent van de economie kan op anderhalve meter afstand draaien, 43 procent zelfs volledig vanuit huis. In sommige sectoren is afstand houden makkelijker dan in andere

60-plussers uitsluiten? Regeling arbeidsongeschiktheid voor hen?

Econoom Fransman van de Argumentenfabriek becijferde het ziekteverloop van COVID-19 per leeftijdscategorie van de beroepsbevolking. Hij zette dat af tegen het normenkader van de petrochemische industrie. Dat werkt met het Individual Risk per Annum, de kans op overlijden door werk in een jaar. Het sterfterisico door corona van 55-minners was daarin tolerabel, uiteraard met (niet alleen maar persoonlijke) bescherming. Volgens hem was een 55min-economie mogelijk. Gezonde mensen van onder de 55 gaan daarin weer aan en naar het werk, ook op plekken waar 1,5 meter afstand niet mogelijk of wenselijk is. Hij werpt ook de gedachte op van een tijdelijke regeling arbeidsongeschiktheid voor 55-plussers. In een volgende publicatie is de auteur meer genuanceerd. Er zijn betere cijfers, hij concludeert met medeauteurs dat zelfs een 60min-economie reëel is. Daarbij zien ze geen nut meer van het algemene 1,5 meter afstand houden.

<https://esb.nu/blog/20059705/rekenen-aan-corona-veiligheidsnormen-laten-potentie-55min-economie-zien>

https://esb.nu/blog/20059630/de-60min-economie-is-beter-dan-de-1-5meter-economie?utm_source=nieuwsbrief&utm_campaign=esb-wekelijks&utm_medium=email&utm_content=20200527

Leeftijd is problematisch criterium

Italiaanse economen waarschuwen wat betreft terugkeer naar werk voor 'n eenvoudig criterium als leeftijd. Jongeren werken niet in het minst in sectoren met risicovol werk (en wonen in Italië vaak met kwetsbare ouderen). Zij beklemtonen mogelijkheden voor terugkeer naar werk van groepen met weinig sociale interactie en mobiliteit (voorbeelden: dierenartsen, loodgieters).

<https://voxeu.org/article/mitigating-work-security-trade>

Nuanceren, criteria combineren

		Risk of Death from SARS-CoV-2		
		Low Younger age without high-risk condition	Medium Middle age or younger age with high-risk condition	High Older age or middle age with high-risk condition
Occupational Risk of Contracting SARS-CoV-2	High Contact with people known to have coronavirus	A	B	C
	Medium Contact with people with uncertain coronavirus status	A	A	B
	Low Work from home or strict physical distancing	A	A	A

Marc R. Larochelle, bedrijfsarts in de VS, verzet zich tegen de digitale benadering waarbij een persoon wel of niet tot een risicogroep behoort.

Hij maakte dit schema: de mate van coronarisico's door het werk (verticaal) combineert hij met variaties in de persoon (leeftijd en aandoeningen, horizontaal). Het blok C, rechtsboven, is te zien als de risicogroepen zoals we die in Nederland duiden.

Blokken B betreffen andere mensen, zoals zij met astma, suikerziekte, nieraandoeningen die daarvoor niet frequent een dokter bezoeken en dus buiten de RIVM-richtlijnen vallen.

De Nederlandse arboprofessional kan het als opgave zien ook bij hen vertrouwen en veerkracht te

stimuleren, net als bij mensen die gehoor zoeken voor onbegrepen klachten.

<https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMp2013413>

Uitspraak: geen récht op thuiswerk

Een werkneemster werkte op verzoek van de werkgever tijdelijk thuis vanwege de coronadreiging. Begin mei trokken activiteiten weer aan en moesten de werknemers weer op de zaak aan de slag. Werkneemster weigerde; ze vond het ingaan tegen het overheidsadvies om thuis te werken en ze was bang voor onvoldoende 'social distancing' door collega's. Zij was overigens niet aan te merken als kwetsbare werknemer. De zaak kwam bij de rechter. Die stelde onder meer vast:

"[werkgever] heeft gemotiveerd en onderbouwd naar voren gebracht dat zij in verband met de Coronacrisis meerdere maatregelen heeft genomen om een veilige werkplek te waarborgen. Dit blijkt uit de e-mail van 6 mei 2020 waarin instructies staan beschreven en werkplekken zijn toebedeeld aan werknemers. Ter zitting heeft [werkgever] daar nog verder over verklaard dat zij bijvoorbeeld het aantal stoelen in de kantine heeft teruggebracht, dat er op meerdere plekken ontsmettingsmiddelen staan en dat is geprobeerd om iedere werknemer een eigen kantoorruimte te geven." De rechter concludeerde: "Het zeer algemeen geformuleerde overheidsadvies over zoveel mogelijk thuis werken grijpt niet zo ver in op deze specifieke rechtsverhouding dat [eiser] daaruit een 'recht op thuis werken' kan putten." De werkneemster draagt de eigen juridische kosten van bijna € 1400 en de procedurekosten van de werkgever à € 720.

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBGEL:2020:2954>

<https://www.advocatie.nl/opinie-en-blogs/arbeidsrecht/rechter-geen-recht-op-thuiswerken-vanwege-coronacrisis/>

LID WORDEN VAN KWALITEIT OP MAAT? https://vkom.nl/?page_id=8